

प्रगाथः काण्वः। इन्द्रः, १२ देवाः। १, ४-५, ७ अनुष्टुप्, १२ त्रिष्टुप् ।

स पू॒र्व्यो॑ म॒हानाँ॑ वे॒नः क्र॑तु॒भिरा॑नजे।

यस्य॑ द्वा॒रा म॑नु॒ष्पि॒ता दे॒वेषु॑ धि॒र्य आ॑न॒जे ॥ ८.०६३.०१

सः- असौ। पू॒र्व्यः- पुराणः। म॒हानाम्- महात्मनाम्। वे॒नः- कमनीयः। क्र॑तु॒भिः- प्रज्ञाभिः। आ॑न॒जे- आगच्छति। यस्य॑। धि॒र्यो द्वा॒रा- धीद्वाराणि। दे॒वेषु॑। पि॒ता- अस्मत्पूर्वपुरुषः। म॑नुः- विद्वान्। आ॑न॒जे- प्राप्नोति ॥१॥

दि॒वो मा॑नं नोत्स॑दन्सोम॑पृ॒ष्ठासो॑ अ॒द्रयः॑। उ॒क्था ब्र॑ह्म च॒ शंस्या॑ ॥ ८.०६३.०२

दि॒वः- द्युलोकस्य। मा॑नम्- निर्मातारम्। सोम॑पृ॒ष्ठासः- सोमस्पर्शकाः। अ॒द्रयः- ग्रावाणः। स्थै॒र्यप्र॑तीकाः। न। उत्स॑दन्- उत्सृजन्तु। उ॒क्था- शस्त्राणि। ब्र॑ह्म- स्तोत्राणि। शं॒स्या- शंसनीयानि भवन्ति ॥२॥

स वि॒द्वान् अ॒ङ्गिरो॒भ्य इन्द्रो॑ गा अ॒वृणो॑दप॒। स्तु॒षे तद॑स्य पौ॒स्यम् ॥ ८.०६३.०३

सः- असौ। वि॒द्वान्- ज्ञानी। अ॒ङ्गिरो॒भ्यः- अङ्गनशीलेभ्य उपासकेभ्यः। इन्द्रः। गाः- धेनूश्चिद्रश्मीन्। अप॑ अ॒वृणोत्- उद्धाटितवान्। अ॒स्य- एतस्य। तत्। पौ॒स्यम्- पौरुषम्। स्तु॒षे- स्तौमि ॥३॥

स प्र॒लथा॑ क॒विवृ॑ध इन्द्रो॑ वा॒कस्य॑ व॒क्षणिः॑।

शि॒वो अ॒र्कस्य॑ होम॑न्यस्म॒न्ना ग॑न्त्वव॑से ॥ ८.०६३.०४

सः- असौ। प्र॒लथा- पूर्वस्मिन् काले यथा तथा। क॒विवृ॑धः- क्रान्तदर्शिनां वर्धकः। इन्द्रः। वा॒कस्य- मन्त्रस्य। व॒क्षणिः- वोढा। अ॒र्कस्य- मन्त्रस्य। शि॒वः- मङ्गलः। होम॑न्- होमे। अस्म॒न्ना- अस्मासु। अव॑से- रक्षायै। ग॑न्तु- आगच्छतु ॥४॥

आदू नु ते अनु क्रतुं स्वाहा वरस्य यज्यवः। श्वात्रमर्का अनूषतेन्द्र गोत्रस्य दावने॥ ८.०६३.०५

आदू- अनन्तरमेव। ते- तव। क्रतुम्- प्रज्ञाम्। अनु- अनुसृत्य। वरस्य- श्रेष्ठस्य। यज्यवः- यष्टारः। कर्म कुर्वन्ति। स्वाहा। श्वात्रम्- क्षिप्रम्। इन्द्र। गोत्रस्य- चिद्रश्मिसमूहस्य। दावने- दाने। अर्काः- मन्त्राः। अनूषत- अस्तुवन्॥५॥

इन्द्रे विश्वानि वीर्या कृतानि कर्त्त्वानि च। यमर्का अध्वरं विदुः॥ ८.०६३.०६

यम्। अध्वरम्- ध्वरविरोधम्। अर्काः- मन्त्राः। विदुः- जानन्ति। तस्मिन्। इन्द्रे। विश्वानि- सर्वाणि। कृतानि। कर्त्त्वानि- कर्तव्यानि। च। वीर्या- वीर्याणि॥६॥

यत्पाञ्चजन्यया विशेन्द्रे घोषा असृक्षत।

अस्तृणाद्धर्हणा विपोऽर्यो मानस्य स क्षयः॥ ८.०६३.०७

पाञ्चजन्यया विशा- ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्रनिषादयुक्तया प्रजया। घोषाः- स्तुतिशब्दाः। असृक्षत- सृज्यन्ते। बर्हणा- स्वमहिम्ना। अस्तृणात्- शत्रून् हिनस्ति। आर्यः- आर्यशील इन्द्रः। विप्रः- मेधाविनः। मानस्य- सम्मानस्य। क्षयः- निवासो भवति॥७॥

इयमुं ते अनुष्टुतिश्चकृषे तानि पौस्या। प्रावश्चक्रस्य वर्तनिम्॥ ८.०६३.०८

इयम्- एषा। ते- तव। अनुष्टुतिः। तानि- अमूनि। पौस्या- वीर्याणि। चकृषे- अकरोः। चक्रस्य- लक्ष्यप्रापकगतिप्रतीकसाधकरथस्य चक्रस्य। वर्तनिम्- मार्गम्। प्र- प्रकर्षेण। आवः- अपालयः॥८॥

अस्य वृष्णो व्योदन उरु क्रमिष्ट जीवसे। यवं न पश्व आ ददे॥ ८.०६३.०९

अस्य- एतस्य। वृष्णः- वर्षकस्य। व्योदने- विशेषौदने। जीवसे- जीवनाय। सर्वो जनः। उरु- विस्तीर्णम्। क्रमिष्ट- पदं करोति। पश्वः- पशवः। यवम्- धान्यम्। न- इव। आ ददे- गृह्णाति॥९॥

तद्धाना अवस्यवो युष्माभिर्दक्षपितरः। स्याम मरुत्वतो वृधे ॥ ८.०६३.१०

तत्- स्तोत्रम्। दधानाः- धारयन्तः। अवस्यवः- रक्षाकामाः। युष्माभिः- हे ऋत्विजो युष्माभिः।

दक्षपितरः- वृद्धिपालकाः। मरुत्वतः- इन्द्रस्य। वृधे- वृद्धयै। स्याम- भवेम ॥१० ॥

बलुत्वियाय धाम्न ऋक्भिः शूर नोनुमः। जेषामेन्द्र त्वया युजा ॥ ८.०६३.११

बट्- सत्यम्। ऋत्वियाय- काले भूताय। धाम्ने- स्थानाय। ऋक्भिः- मन्त्रैः। नोनुमः- स्तुमः।

त्वया युजा- त्वद्योगेन। शूर। इन्द्र। जेषाम- जयेम ॥११ ॥

अस्मे रुद्रा मेहना पर्वतासो वृत्रहत्ये भरहूतौ सजोषाः।

यः शंसते स्तुवते धायि पञ्च इन्द्रज्येष्ठा अस्माँ अवन्तु देवाः ॥ ८.०६३.१२

अस्मे- अस्मान्। रुद्राः- द्रवणशीलाः। मेहना- सेचनसमर्थाः। पर्वतासः- मेघाः। इन्द्रज्येष्ठाः-

इन्द्रमुख्याः। देवाः। अस्मान्- नः। अवन्तु- रक्षन्तु। वृत्रहत्ये- आवरणनाशनाय। भरहूतौ-

युद्धाह्वाने। सजोषाः- समानप्रीतिरिन्द्रः। यः। शंसते- प्रशंसकाय। स्तुवते- स्तोत्रे। पञ्चः-

बलम्। धायि- गच्छति। सोऽस्मान् रक्षतु ॥१२ ॥